

Рисунок – Приклад пошарового фільтру з вертикальним рухом стоку

ЗАКОНОДАВЧІ ШЛЯХИ ЗМЕНШЕННЯ ШКІДЛИВОГО ВПЛИВУ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ДОВКІЛЛЯ

*Доповідач – Савченко А.М., асп.,
Науковий керівник – Кривомаз Т.І., проф., д.т.н.,
Київський національний університет будівництва і архітектури, Україна
asav2509@gmail.com; savchenko.am@knuba.edu.ua*

Головним завданням екологічної безпеки в промисловості на найближчу перспективу є запобігання збільшенню рівня забруднення та виснаженню природних ресурсів. У зв'язку з цим розв'язання проблем техногенно-екологічної безпеки потребує:

- здійснення перебудови техногенного середовища, технічного переозброєння виробничого комплексу на основі впровадження новітніх наукових досягнень, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, безвідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, застосування відновлюваних джерел енергії, розв'язання проблем знешкодження і використання всіх видів відходів;

- налагодження ефективного екологічного контролю за науково-дослідними роботами із створення об'єктів штучного походження, їх проектуванням, будівництвом та функціонуванням з метою управління техногенними навантаженнями, раціональним використанням природних ресурсів і розміщенням продуктивних сил;

- проведення досліджень з метою створення системи моделей моніторингового контролю за об'єктами спостережень у промисловості, енергетиці, будівництві, транспорті і сільському господарстві [1].

У 2017 році в рамках «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і

їхніми державами – членами, з іншої сторони» Україна взяла на себе зобов'язання запровадити положення Директиви 2010/75/ЄС «Про промислове забруднення». Директива та концепція застосування найкращих доступних технологій визначають порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин, гранично допустимі обсяги забруднення та перелік найкращих доступних технологій та методів управління для кожного сектору промисловості та виду діяльності. Найкращі доступні технології та методи управління (НДТМ / Bestavailabletechniques) це найбільш ефективні, з точки зору захисту довкілля, технології та методи управління, за допомогою яких забезпечується запобігання або зменшення промислового забруднення та негативного впливу на довкілля. Їх запровадження є одним з ключових елементів Директиви 2010/75/ЄС про промислове забруднення. Вони затверджуються посекторально для конкретних видів виробництва рішеннями Європейської Комісії, а не державами-членами ЄС.

Проект Закону «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення» розроблено на виконання Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 402 з метою імплементації вимог Директиви 2010/75/ЄС «Про промислове забруднення» і має на меті встановлення правових та організаційних засад запобігання, зменшення, контролю та попередження забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності, для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого дозволу для найбільших промислових забруднювачів, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), моніторингу викидів і контролю суб'єктів господарювання, які отримали інтегрований дозвіл.[2]

DeutscheGesellschaftfürInternationaleZusammenarbeit (GIZ) GmbH підтримує Україну за дорученням Федерального уряду Німеччини на шляху демократичних перетворень з 1993 року. З 2009 року GIZ має бюро в Києві. GIZ підтримує реалізацію державної політики у сфері промислового забруднення. Створення необхідних правових та інституційних передумов – процес довготривалий, передбачає як впровадження вимог Директиви, так і затвердження переліку найкращих доступних технологій. GIZ та Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України тісно співпрацюватимуть на усіх етапах розробки нормативно-правової бази. Так, зокрема, GIZ підтримує реформування дозвільної системи та впровадження інтегрованого дозволу, що являє собою консолідований документ, який об'єднує дозволи: на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, на спеціальне водокористування, на здійснення операцій у сфері поводження з відходами. Його видача базується на застосуванні принципу «єдиного вікна». Це в основному онлайн-інструмент для подання заявок, коментарів, видачі та публікації інтегрованих екологічних

дозволів. Вірогідніше за все, він запрацює в 2021 році. Створення електронної інформаційної системи дозволить вести облік фактичних обсягів промислового забруднення, а також забезпечити доступ громадськості до інформації про викиди. Пріоритетними для затвердження переліку найкращих доступних технологій є дві категорії видів діяльності: «Виробництво та обробка металів» і «Промисловість з переробки мінеральної сировини».

GIZ підтримує впровадження НДТМ в Україні за чотирма напрямками. Проект триватиме до 2023 року, але він не охоплює всього масштабу процесу. Впровадження НДТМ триватиме, ймовірно, до 2028 року. Переклад довідників з НДТМ (best available techniques referenced documents (BREFs)) та Висновків НДТМ (BAT Conclusions — BATC) триватиме майже рік і здійснюватиметься поступово, сектор за сектором. Документи, що міститимуть перелік НДТМ, мають бути відповідними до законодавства України, містити зрозумілі для українців терміни та бути написані зрозумілою мовою. Загалом планується переклад до восьми галузевих та двох горизонтальних BREF і BATC до кінця 2021 року.

Заплановано створити механізм фінансування, який зменшує навантаження на бізнес і водночас вимагає від нього вкладати в модернізацію частину власних коштів. Якщо український виробник хоче експортувати свою продукцію до Європейського Союзу, але має не дуже екологічне виробництво, ЄС може задіяти мито на імпорт, так званий carbon border, і бізнес стане неконкурентоспроможним. Тож коли є бажання бути успішним експортером в Європейському Союзі, доведеться здійснити певну модернізацію. Бізнес має інвестувати кошти в чисті технології та процеси, а це завжди НДТМ.

Так, впровадження найкращих доступних технологій та методів управління дозволить не лише зменшити промислове забруднення, негативні наслідки для довкілля і клімату, але й модернізувати промисловість.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. "Постанова Верховної Ради України про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки" // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 38-39, ст.248

2. Законопроект «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення» – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-zakonoprojekt-pro-zapobigannya-zmenshennya-ta-kontrol-promislovogo-zabrudnennya>. Дата доступу: 16.10.2020.